

BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ

PROGRAM YETERLİLİKLERİ VE MÜFREDAT UYUM ANKETİ DEĞERLENDİRME VE İYİLEŞTİRME RAPORU

1. Amaç ve kapsam

Bu rapor, hukuk programı mezunlarının eğitim sürecinde kazandıkları yeterlilikleri, ders içeriklerinin mesleki gereksinimlerle uyumunu ve müfredatın geliştirilmesine ilişkin görüşlerini değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Anket sonuçları; programın güçlü yönlerini belirlemek, geliştirilmesi gereken alanları ortaya koymak ve uygulanabilir iyileştirme önerileri oluşturmak üzere incelenmiştir.

Ankete toplam 10 kişi katılmıştır. Değerlendirmeler beşli ölçek üzerinden yapılmıştır. Bu raporda 4 ve 5 puan veren katılımcıların toplamı olumlu yanıt, 1 ve 2 puan verenlerin toplamı olumsuz yanıt olarak değerlendirilmiştir.

Katılımcı sayısının sınırlı olması nedeniyle sonuçlar tüm mezunları temsil eden kesin bulgular olarak değil, programın iyileştirilmesine yön verebilecek mezun geri bildirimleri olarak ele alınmalıdır.

2. Katılımcıların genel özellikleri

Katılımcıların sekizi (%80) 2026, ikisi (%20) 2025 yılı mezunudur. Bu dağılım, değerlendirmenin ağırlıklı olarak yakın dönemde mezun olmuş kişilerin deneyimlerini yansıttığını göstermektedir.

Mezuniyet sonrası durum bakımından katılımcıların beşi (%50) iş aramakta, ikisi (%20) kendi alanında çalışmakta, ikisi (%20) lisansüstü eğitim almakta ve biri (%10) alan dışında çalışmaktadır. Dolayısıyla sonuçların yorumlanmasında, katılımcıların önemli bir bölümünün henüz mesleğe geçiş aşamasında olduğu dikkate alınmalıdır.

3. Programın güçlü yönleri

Anketin en yüksek puan alan maddesi, zorunlu derslerin içeriklerinin mesleki gereksinimleri karşılamasıdır. Bu maddenin ortalaması 4,40 olup katılımcıların %80'i olumlu görüş bildirmiştir. Bu sonuç, zorunlu derslerin katılımcılar tarafından mesleki eğitim açısından güçlü bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir.

Mesleki etik ve sorumluluk bilincinin kazandırılması maddesi 4,30 ortalama ve %80 olumlu yanıt oranıyla ikinci sırada yer almaktadır. Bu bulgu, programın mesleki sorumluluk ve etik farkındalık kazandırma bakımından olumlu değerlendirildiğine işaret etmektedir.

Mesleki bilgi ve becerilerin kazandırılması, derslerin program çıktılarının kazanılmasına katkısı ve derslerin öğrenme çıktıları ile program çıktıları arasındaki tutarlılık maddelerinin her biri 4,20 ortalamaya sahiptir. Bu üç maddede de olumlu yanıt oranı %80'dir. Ders içeriklerinin güncel bilimsel ve sektörel gelişmelerle uyumu ise 4,10 ortalama ve %70 olumlu yanıt oranıyla değerlendirilmiştir.

Bu sonuçlar doğrultusunda, mevcut programın olumlu değerlendirilen temel yapısının korunması; geliştirme çalışmalarının özellikle uygulama, seçmeli dersler ve mesleğe geçiş desteği üzerinde yoğunlaştırılması önerilmektedir.

4. Geliştirilmesi gereken alanlar ve öneriler

4.1. Seçmeli derslerin çeşitliliği ve ihtiyaçlara uygunluğu

Seçmeli derslerin mesleki ilgi ve ihtiyaçlara cevap vermesi, 3,10 ortalamayla anketin en düşük puan alan maddesidir. Katılımcıların yarısı olumlu, yarısı olumsuz görüş bildirmiştir. Bu dağılım, seçmeli derslerin bazı mezunların beklentilerini karşılarken diğerlerinin ihtiyaçlarına yeterince cevap veremediğini göstermektedir. Ancak anket, bu farklılığın ders çeşitliliği, içerik, kontenjan veya derslerin fiilen açılması gibi hangi etkenden kaynaklandığını ortaya koymamaktadır. Bu nedenle öncelikle mevcut seçmeli derslerin hangi sıklıkta açıldığı, öğrenci talebi, kontenjanları ve içerikleri birlikte değerlendirilmelidir. Öğrencilerin ilgi duydukları alanları belirlemek amacıyla ders seçimi öncesinde kısa bir ihtiyaç anketi uygulanabilir. Derslerin yalnızca katalogda bulunması değil, düzenli biçimde açılabilmesi ve öğrenciler tarafından erişilebilir olması da izlenmelidir.

Açık uçlu yanıtlarda belirtilen vergi usul hukuku ve infaz hukuku gibi alanların mevcut müfredattaki yeri incelenmeli; bu içeriklerin yeni ders, mevcut ders içinde genişletilmiş konu veya kısa eğitim modülü biçiminde sunulması değerlendirilmelidir. Ders çeşitliliği artırılırken öğrencilerin farklı meslek kollarına yönelik ihtiyaçları da gözetilmelidir.

4.2. Uygulamalı eğitim ve mesleki beceriler

Uygulamalı ders saatlerinin yeterliliği 3,30 ortalamayla değerlendirilmiştir. Katılımcıların %50'si olumlu, %30'u olumsuz görüş bildirmiş, %20'si kararsız kalmıştır. Problem çözme ve klinik/uygulama becerilerinin geliştirilmesi maddesinin ortalaması 3,80'dir. Açık uçlu

yanıtlarda uygulamalı dersler, dilekçe eğitimi ve UYAP kullanımına ilişkin taleplerin bulunması, bu alanın geliştirilmesini desteklemektedir.

Uygulamalı eğitimin güçlendirilmesi için derslere düzenli ve değerlendirilebilir çalışmalar eklenmesi önerilmektedir. Örneğin öğrencilerden örnek bir uyuşmazlık üzerinden hukuki sorunları belirlemeleri, ilgili kaynakları araştırmaları, çözüm seçeneklerini tartışmaları ve gerekçeli bir metin hazırlamaları istenebilir. Dilekçe hazırlama çalışmalarında dava dilekçesi, cevap dilekçesi, kanun yolu başvurusu ve diğer mesleki metinler üzerinde çalışılabilir.

Hukuk klinikleri ve benzeri uygulama derslerinde örnek dosya inceleme, duruşma canlandırması, müvekkille görüşme senaryoları ve hukuki görüş hazırlama etkinlikleri kullanılabilir. Çalışmaların kişisel verilerden arındırılmış veya eğitim amacıyla oluşturulmuş dosyalar üzerinden yürütülmesi uygun olacaktır.

4.3. Dijital mesleki araçlar ve hukuki araştırma becerileri

Açık uçlu yanıtlarda temel UYAP eğitimi ve yararlı kaynaklara ulaşma ihtiyacı belirtilmiştir. Bu talepler, dijital araç kullanımı ve hukuki araştırma becerilerinin daha görünür ve uygulamalı biçimde ele alınmasını gerektirmektedir.

Temel UYAP kullanımına yönelik eğitim; sistemin genel yapısı, dosya ve belge süreçleri ile mesleki kullanım senaryolarını kapsayan bir modül olarak planlanabilir. Uygun eğitim ortamı bulunması hâlinde gösterim ve uygulama birlikte yürütülebilir.

Hukuki araştırma eğitiminde ise mevzuat, içtihat ve akademik kaynakların bulunması; kaynakların güncelliğinin kontrol edilmesi, kararların somut uyuşmazlıkla ilişkilendirilmesi ve doğru atıf yapılması üzerinde durulabilir. Bu beceriler, ayrı bir eğitimle desteklenebileceği gibi mevcut derslerde verilen araştırma ödevlerine de entegre edilebilir.

4.4. AKTS değerleri ile gerçek iş yükünün uyumu

Derslerin AKTS iş yüklerinin gerçek iş yükünü yansıtması ve uygulamalı derslerin AKTS değerinin yeterliliği maddelerinin ortalamaları 3,40'tır. Her iki maddede de olumlu yanıt oranı %60 olmakla birlikte, ilk maddede %40, ikinci maddede %30 olumsuz yanıt bulunmaktadır. Ayrıca katılımcıların %60'ı, bazı derslerde AKTS ile içerik veya iş yükü arasında uyumsuzluk bulunduğu ifadesine katılmıştır.

AKTS uyumunun değerlendirilmesi için öğrencilerin derslere ayırdığı toplam süre ölçülmelidir. Ders saati yanında okuma, hazırlık, araştırma, ödev, uygulama ve sınava çalışma süreleri de

hesaba katılmalıdır. Özellikle uygulamalı derslerde dosya hazırlama ve yazılı çalışma yükleri ayrıca incelenmelidir.

Elde edilen veriler doğrultusunda dersin AKTS değeri, görevlerin kapsamı veya değerlendirme biçimi yeniden düzenlenebilir. İyileştirme yalnızca AKTS değerinin artırılmasıyla sınırlandırılmamalı; aynı dönemdeki derslerin toplam iş yükü ve teslim tarihleri de birlikte değerlendirilmelidir.

4.5. Mezuniyet sonrası mesleğe geçiş ve kariyer desteği

Programın iş hayatına geçişi kolaylaştıracak yetkinlikler kazandırması maddesi 3,70 ortalama ve %60 olumlu yanıt oranına sahiptir. Katılımcıların %50'sinin iş arıyor olması ve açık uçlu yanıtlarda istihdam güçlüklerinin belirtilmesi, kariyer desteğinin önemini artırmaktadır. Bununla birlikte, iş arama durumunun doğrudan programın yetersizliğinden kaynaklandığı sonucuna bu verilerle ulaşamaz.

Son sınıf öğrencileri ve yeni mezunlar için hukuk alanındaki farklı kariyer yollarını tanıtan etkinlikler düzenlenebilir. Mesleki deneyim paylaşımı, özgeçmiş hazırlama, başvuru süreçleri, görüşme becerileri ve staj olanaklarına ilişkin çalışmalar bu desteğin parçaları olabilir.

Mezunlarla öğrencileri bir araya getiren bir mentorluk uygulaması da değerlendirilebilir. Mezunların farklı meslek alanlarındaki deneyimlerini paylaşması, öğrencilerin beklentilerini somutlaştırmasına ve mesleğe geçiş sürecini daha bilinçli planlamasına katkı sağlayabilir.

4.6. HMGS'ye hazırlık ve mesleki yeterliliklerin birlikte desteklenmesi

Açık uçlu yanıtlarda HMGS'ye hazırlık ihtiyacı birden fazla kez belirtilmiştir. Buna karşılık bir katılımcı, eğitimin mesleki becerilerden çok sınav odaklı yürütüldüğünü ifade etmiştir. Bu iki geri bildirim, sınava hazırlık desteği ile mesleki uygulama becerilerinin birlikte ele alınması gerektiğini göstermektedir.

HMGS'ye yönelik konu tekrarları, örnek soru çözümü ve öğrencilerin bilgi eksiklerini belirlemelerine yardımcı olacak çalışmalar planlanabilir. Bu destek, programın uygulamalı eğitim hedefleriyle birlikte yürütülmelidir. Böylece öğrencilerin sınava ilişkin ihtiyaçları karşılanırken hukuki muhakeme, araştırma ve mesleki metin hazırlama becerileri de geliştirilebilir.

5. Ders içeriklerinin güncellenmesi ve müfredatın gözden geçirilmesi

İçeriğinin güncellenmesi önerilen alanlar arasında avukatlık hukuku, eşya hukuku ve hukuk klinikleri kapsamında temel UYAP eğitimi bulunmaktadır. Katılımcıların %70'i bu soruda güncelleme önerisi sunmamıştır.

İlgili derslerin içerikleri; güncel kaynaklar, mesleki uygulama örnekleri ve öğrenme çıktıları açısından ders sorumluları tarafından incelenebilir. Eşya hukuku gibi temel derslerde somut uyuşmazlık ve karar incelemelerinin artırılması; avukatlık hukuku ve hukuk kliniklerinde ise mesleki süreçlerle bağlantının güçlendirilmesi değerlendirilebilir.

Müfredattan ders kaldırılması sorusunda katılımcıların %70'i öneri belirtmemiştir. Diğer yanıtlarda Roma hukuku, çevre hukuku, fikri mülkiyet hukuku, spor hukuku ve çocuk hukuku yer almaktadır. Bu öneriler sınırlı sayıdaki bireysel görüşleri yansıttığından, doğrudan ders kaldırma kararı için yeterli değildir. Öncelikle ilgili derslerin program amaçlarına katkısı, içerik tekrarları, iş yükü ve zorunlu veya seçmeli olarak konumlandırılması incelenmelidir.

6. Önerilen uygulama ve izleme planı

İyileştirmelerin somutlaştırılması için aşağıdaki adımlar değerlendirilebilir:

- Seçmeli dersler kapsamında öğrenci ihtiyaçlarının ve fiilen açılan derslerin incelenmesi gerçekleştirilebilir. Seçmeli derslerden öğrenciler tarafından talep edilen ve açılan derslerin uyumu dikkate alınabilir.
- Uygulamalı eğitim kapsamında seçilen derslerde dosya inceleme, dilekçe hazırlama çalışmalarına daha fazla yer verilebilir. Bu uygulama öğrencilerin çalışmalarının ortak ölçütlerle değerlendirilmesi şeklinde izlenebilir.
- UYAP ve hukuki araştırma kapsamında uygulamalı eğitim modülleri düzenlenebilir.
- Derslerin AKTS uyumunun sağlanması amacıyla ders bazında öğrenci iş yükü verilerinin göz önünde bulundurulması ve bildirilen iş yükleri ile derslerin AKTS değerlerinin karşılaştırılması gerçekleştirilebilir.
- Mesleğe geçişte yaşanan hukuk fakültelerinin genel istihdam darlığı sorunu için kariyer etkinlikleri ve mezun mentorluk çalışmaları planlanabilir.

Kısa vadede mevcut derslerin, uygulama olanaklarının ve seçmeli ders taleplerinin incelenmesi önerilmektedir. İzleyen eğitim döneminde seçilen uygulamalar pilot olarak yürütülebilir. Dönem sonunda elde edilen geri bildirimler, uygulamaların devamı veya yeniden düzenlenmesi için kullanılabilir.

Sonraki anketlerde katılımcı sayısının artırılması, farklı mezuniyet yıllarına ulaşılması ve sonuçların çalışma durumuna göre ayrı ayrı incelenmesi yararlı olacaktır. Açık uçlu sorularda katılımcılardan önerilerini gerekçeleriyle birlikte belirtmeleri istenebilir. Böylece yalnızca hangi alanın geliştirilmesi gerektiği değil, sorunun kaynağı ve beklenen çözüm de daha açık biçimde belirlenebilir.

7. Sonuç

Anket, programın zorunlu dersler, mesleki bilgi kazanımı ve etik sorumluluk bakımından güçlü değerlendirildiğini; seçmeli dersler, uygulamalı eğitim, AKTS uyumu ve mesleğe geçiş desteğinde ise geliştirme ihtiyacı bulunduğunu göstermektedir.

Önerilen çalışmaların önceliği, mezun geri bildirimlerini somut eğitim uygulamalarına dönüştürmek ve bu uygulamaların sonuçlarını izlemektir. Programın olumlu değerlendirilen yönleri korunarak uygulamalı becerilerin güçlendirilmesi, ders seçeneklerinin ihtiyaçlara göre düzenlenmesi ve mezuniyet sonrası hazırlığın desteklenmesi önerilmektedir.